

Hoe gaat het met het veen?

De afgelopen jaren is veel onderzoek uitgevoerd in de veenweidegebieden. We begrijpen de fysische processen rond veenoxidatie steeds beter, ook zijn afwegingskaders om tot beleidskeuzes te komen ontwikkeld. Provincies zijn bezig met het ontwikkelen van veenweidebeleid: waar gaan we veen conserveren en waar gaan we verder op de huidige wijze? Maar hoe bruikbaar, volledig en relevant is die onderzoekskennis voor beleidsontwikkelaars? Tijdens het symposium 'Hoe gaat het met het veen' op 29 november hebben 70 betrokkenen vanuit de wetenschappelijke wereld, regionale overheden en advieswereld deze vraag besproken. Duidelijk werd dat beleidsmakers de informatie uit de wetenschappelijke wereld niet altijd even makkelijk oppakken, maar ook dat dit proces sterk verbeterd kan worden met praktische handelingen en instrumenten.

Wat is er de afgelopen jaren in de veenweidegebieden in Nederland gebeurd en wat staat er nog op de rol? Dit was de aanleiding voor het programma Kennis voor Klimaat, Universiteit Utrecht en RoyalHaskoningDHV om dit symposium te organiseren. In acht korte presentaties lieten de wetenschappelijke en beleidswereld recente ontwikkelingen zien. De provincies gaven inzicht in hoe ze tot nieuw beleid komen en waar dat uit bestaat. Noord-Holland gebruikt bijvoorbeeld een maatschappelijke kosten-batenanalyse als afwegingskader om tot keuzes in laag Holland te komen. In Zuid-Holland hebben budgetbeperkingen tot herprioritering geleid. De provincie Utrecht is op zoek naar knikpunten: wanneer is een bepaalde ingreep maatschappelijk niet meer acceptabel en wat betekent dit voor het beleid. De provincie Fryslân start met het formuleren van nieuw beleid, waarbij de ontwikkelde 'veenkennis' gebruikt wordt in een uitgebreid gebiedsproces.

Hoe om te gaan met het veenweidegebied in het algemeen en met maaiveldvaling en daarmee samenhangende veenaafbraak in het bijzonder is een complex vraagstuk. Veenoxidatie - met maaiveldvaling als gevolg - heeft negatieve gevolgen voor veiligheid, landschap, CO₂-emissies, waterkwaliteit, bebouwing, infrastructuur en natuur. Klimaatverandering zal naar verwachting de daling van het maaiveld versterken. Een probleemanalyse kan in verschillende gebieden leiden tot verschillende resultaten en daarmee tot een andere aanpak. Belangrijk zijn de kosten die hoog kunnen oplopen, zoals kosten voor veiligheid (stabiliteit keringen), wegonderhoud en hoogwatervoorzieningen. Veen conserveren of behouden blijft hierin een belangrijke vraag.

Professor Verhoeven (Universiteit Utrecht/ Kennis voor Klimaat) schetste deze complexe veenweideproblematiek in zijn presentatie. Ook lanceerde hij het nieuwe project ORAS (Opties voor Regionale Adaptatie Strategieën), waarin (wetenschappelijke) kennis en ervaringen op een gebruikersvriendelijke wijze beschikbaar komen. Inspiratie hiervoor presenteerde Johan Heymans (Royal HaskoningDHV) op basis van het onderzoek 'Toekomst veenweide' (Midden-Delfland), waarin een inspiratieboek is ontwikkeld en een plan van aanpak om te komen tot een regionale adaptatiestrategie in veenweidegebieden.

Na de presentaties kon het publiek vragen stellen aan Jasper Fiselier (Royal Haskoning/DHV), Jos Verhoeven (Universiteit Utrecht), Cees Kwakernaak (Alterra) en Erik Jansen (Veenweide Innovatiecentrum). In de discussie onder leiding van Florrie de Pater (Kennis voor Klimaat) tussen de zaal en het deskundigenpanel kwamen veel onderwerpen aan de orde, waaronder:

- Provincies kunnen het beleid niet alleen formuleren, ze hebben elkaar en andere overheden en partijen uit het gebied nodig;
- Boeren en terreinbeheerders bezitten de sleutel voor mogelijke duurzame oplossingen; betrek de gebruikers van het gebied bij onderzoeken, de uitwerking en bij beleidsformulering;
- Er spelen veel belangen in een complexe fysieke context wat het maken van keuzes moeilijk maakt. Het vertalen van de kennis naar beleid is een punt van continue aandacht;
- Het integreren van economische analyses verdient meer aandacht bij het maken van (beleids)keuzes.

Duidelijk kwam naar voren dat het nu tijd geworden is voor keuzes. De noodzaak is er. De discussie toonde aan dat er nog een weg te gaan is om te komen tot breed gedragen oplossingen. Er is veel onderzoek verricht. Dit moet nu vertaald worden in beleid. Wel is het beeld dat de komende jaren stappen gemaakt kunnen gaan worden: techniek en kennis komen steeds beter

beschikbaar voor beleidsmakers en bestuurders.

Voor de toekomst is het van belang dat de ontwikkelde kennis meer wordt ontsloten en ingebracht in de beleidsontwikkeling. Hiervoor wordt ORAS ontwikkeld. Voor de beleidsontwikkeling is het nodig dat er meer aandacht komt voor de wijze waarop afwegingen kunnen worden gemaakt. Dit vraagt om maatwerk en nuance. Hoe kunnen provincies in samenspraak met de bewoners hieraan invulling geven? De uitdaging is om kennis en afwegingskaders dichterbij bestuurders en beleidsmakers te brengen, ter ondersteuning van de te maken keuzes.

Lous Ebbens en Johan Heymans
(Royal HaskoningDHV)
Florrie de Pater (Kennis voor Klimaat)

